

Journal of Education Studies

Volume 43
Issue 4 October - December 2015

Article 12

10-1-2015

ครุศึกษาในปรัชญาและพิณแลนด์

ภาวีสิร ไสหายะ เผ็ชร

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

ไสหายะ เผ็ชร, ภาวีสิร (2015) "ครุศึกษาในปรัชญาและพิณแลนด์," *Journal of Education Studies*: Vol. 43: Iss. 4, Article 12.
DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.43.4.12
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol43/iss4/12>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ครุศึกษาในประเทศฟินแลนด์

Teacher Education in Finland

ภาวนี ไสยาذهพ์ชร

บทคัดย่อ

ประเทศฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับวิชาชีพครูเป็นอย่างมาก และถือว่าเป็นวิชาชีพที่ควรได้รับการเคารพและให้เกียรติอย่างสูงสุด การเป็นครูในฟินแลนด์จึงไม่ใช่เรื่องง่าย ตั้งแต่การสอบเข้าเพื่อศึกษาต่อทางด้านครุศึกษาของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมปลาย การสอบแข่งขันกันของนักเรียนในแต่ละปีมีจำนวนผู้สมัครเกือบ 20,000 คนเพื่อให้ได้เป็น 1 ใน 2000 คนที่ได้เรียน ซึ่งคิดเป็นเพียง 10% เท่านั้น ของผู้สมัครทั้งหมด ผู้ที่สามารถเข้าเรียนได้นั้นจำเป็นต้องใช้ความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพประกอบกันอย่างแแท้จริง และเมื่อได้เข้าศึกษาแล้ว ในหลักสูตรยังมีความเข้มข้นในการเรียนที่จะต้องผลิตผลงานกันระหว่าง ความรู้ ทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติควบคู่กันไป ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ไปจนถึงชั้นปีที่ 5 ในทุกชั้นตอนของการไปสู่วิชาชีพครูของประเทศฟินแลนด์ ถือได้ว่าเป็นการหล่อหลอมให้นักศึกษาได้เป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ครุศึกษา/หลักสูตรการฝึกหัดครู/การฝึกหัดครู/ประเทศฟินแลนด์

Abstract

The development of a country depends on the quality of the people in that country: one can equate high quality individuals with progress and civilization. Certainly, the country and/or population size does not indicate how well the country produces educated citizens or a qualified workforce. In other words, a small number of educated, responsible citizens are more capable of making national-scale change for their countries than a large number of averagequality citizens do. Finnish citizens are an example of a small group of high-quality citizens who have the potential and power to effect change. The quality of life in Finland and that of the Finnish citizens are due to the fact that Finland gives priority to education. Education is a fundamental human right in Finland. The country places emphasis on the quality of human resources andappears to succeed in producing high-quality professional teachers. Teacher education plays an important role in producing high-quality teachers, and in turn, high-quality students and citizens. The secret to this success is the 5Ts: Trust (T1), Teacher (T2), Training (T3), Technology (T4), and Teamwork (T5). These five aspects are intertwined and interdependent.

Keywords: Teacher Education/Trust/Teacher/Training/Technology/Teamwork/Finland

บทนำ

วิชาชีพ “ครู” ในประเทศฟินแลนด์ถือเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคมฟินแลนด์ ว่า มีเกียรติ และเป็นอาชีพที่ควรค่าแก่ได้รับการเคารพยกย่องอย่างสูง ในทุกปีนักเรียนมัธยมปลายที่มีผลการเรียนในระดับดีมากที่สำเร็จการศึกษาจะทำการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัย (Matriculation Examination) เพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางด้านครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์เป็นจำนวนไม่น้อย โดยเลือกเรียนทางด้านนี้เป็นอันดับต้นๆ เพื่อต่อไปในอนาคตภายหลัง จากสำเร็จการศึกษาแล้วจะประกอบวิชาชีพครูฟินแลนด์ นอกจากจะมีชื่อเสียงทางด้านระบบการศึกษาที่ดีแล้ว ระบบการผลิตและการฝึกหัดครูให้เป็นครูมืออาชีพยังเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในระดับนานาชาติอีกด้วย ครูในประเทศฟินแลนด์ถือว่าเป็นตัวแปรสำคัญในการชี้วัด ผลักดันและขับเคลื่อนให้การปฏิรูประบบการศึกษาของประเทศเป็นไปได้ดีประสบความสำเร็จจนกระหึ่มโลก ด้วยความสามารถทางด้านภาษาที่流利 สามารถสื่อสารได้หลายภาษา เช่น ภาษาฟินแลนด์ ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน ภาษาสวีเดน ภาษาอิตาลี ภาษาฝรั่งเศส ภาษาสเปน ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเวียดนาม ภาษาไทย เป็นต้น ปัจจุบันครุศึกษาในประเทศฟินแลนด์มีโปรแกรมการผลิตครุศาสตร์คุณลักษณะที่กำหนดไว้ในนโยบายการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ประเภทได้แก่ (Malinen, Väistö & Savolainen, 2012)

ความเป็นมาของครุศึกษาในฟินแลนด์

ความเป็นมาของครุศึกษาในประเทศฟินแลนด์เริ่มขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1863 ที่เมืองยูวาสคิวลา โดยมีการจัดสัมมนาทางครุศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรก และในภายหลังได้มีการจัดตั้งโรงเรียนประชาชน (Folk School) ขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติและพัฒนาทักษะที่ใช้ในการดำเนินชีวิต ในปีเดียวกันโรงเรียนรัฐบาลแห่งแรกได้เกิดขึ้นที่เมืองเดิม จนกระทั่งถึงกลางปี ค.ศ. 1970 นักศึกษาที่ประสงค์จะเป็นครูประถมศึกษาจะได้รับการศึกษานิเวศวิทยาลัยครู ส่วนนักศึกษาที่ประสงค์จะเป็นครูในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจะได้เข้ารับการศึกษาในวิชาเอกที่ตนสนใจโดยแต่ละคณะในมหาวิทยาลัยจะทำการเปิดสอนในสาขาวิชาหลัก เช่น สาขาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาเคมี สาขาวิชาวิทยา เป็นต้น ปัจจุบันครุศึกษาในประเทศฟินแลนด์มีโปรแกรมการผลิตครุศาสตร์คุณลักษณะที่กำหนดไว้ในนโยบายการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ประเภทได้แก่ (Malinen, Väistö & Savolainen, 2012)

1. ครูปฐมวัย (Kindergarten Teachers) ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนอนุบาลและจะต้องได้รับใบอนุญาตการสอนล่าหรับนักเรียนก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

2. ครูประถมศึกษา (Primary School Teachers) ทำหน้าที่สอนในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 (อายุ 7-13 ปี) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา (Comprehensive Schools) ที่มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โดยทำหน้าที่สอนในระดับชั้นได้ระดับชั้นหนึ่งแต่ทำหน้าที่สอนในหลายวิชา

3. ครุประจावิชา (Subject Teachers) ทำหน้าที่สอนเฉพาะวิชาหลักได้วิชาหนึ่งและวิชารองอีกวิชาหนึ่ง เช่น คณิตศาสตร์กับพิสิกส์ ชีววิทยาและเคมี เป็นต้น โดยสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงตอนปลาย (ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีอายุ 13-19 ปี) ซึ่งสอนในโรงเรียนมัธยมปลายทั่วไป รวมทั้งสอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาด้วย

4. ครุการศึกษาพิเศษ (Special Education Teachers) ทำหน้าที่สอนนักเรียนแบบตัวต่อตัวและสอนนักเรียนเป็นกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. ครุอาชีวศึกษา (Vocational Education Teachers) ทำหน้าที่สอนนักเรียนอาชีวศึกษา ในระดับตอนปลาย ครุอาชีวศึกษาจะต้องมีประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ตนเองจะสอนอย่างน้อย 3 ปีก่อนที่จะเข้าศึกษาทางด้านศาสตร์การสอนเพื่อเป็นครุอาชีวะอย่างแท้จริง

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1974 มหาวิทยาลัยในประเทศฟินแลนด์ทำหน้าที่รับผิดชอบในการให้การศึกษา สำหรับผู้ที่จะไปเป็นครุทุกคนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนปี ค.ศ. 1974 ครุประถมศึกษาได้รับการสอนและฝึกหัดจากวิทยาลัยฝึกหัดครุ (Teacher Training Colleges) ต่อมาในปี ค.ศ. 1979 คุณวุฒิขั้นพื้นฐานสำหรับครุประถมศึกษาและมัธยมศึกษาคือต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทในหลักสูตร 4-5 ปี เป้าหมายในการปรับปรุงเรื่องระดับการสำเร็จการศึกษานี้เพื่อต้องการให้ผู้ที่จะเป็นครุในอนาคตได้พัฒนาความสามารถทางวิชาการของตนเอง และเพื่อให้เกิดมาตรฐานทางการศึกษาที่อยู่ในระดับสูงขึ้น

ครุศึกษาในประเทศฟินแลนด์ได้ดำเนินงานตามกระบวนการโนโอลอนญา (Bologna Process) ซึ่งหมายรวมถึงระดับปริญญาของครุที่สำเร็จการศึกษาจะเทียบเท่ากับระดับปริญญาโท (Second Cycle Degree) ในระดับอุดมศึกษาของเขตพื้นที่ยุโรป ด้วยเหตุที่ประเทศฟินแลนด์ได้ยึดหลักกระบวนการโนโอลอนญาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดระดับปริญญาทางการศึกษาประเทศฟินแลนด์ได้รวมปริญญาตรีหลักสูตร 3 ปีเข้ากับหลักสูตรปริญญาโทจำนวน 2 ปีเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดการสำเร็จปริญญาวิชาเฉพาะแก่ครุประถมศึกษามัธยมศึกษา และครุอาชีวศึกษาในประเทศฟินแลนด์เป็นครั้งแรกในวันที่ 1 สิงหาคม 2005

หลักสูตรการฝึกหัดครุ

หลักสูตรการฝึกหัดครุหรือครุศึกษาในประเทศฟินแลนด์ให้ความสำคัญในการกำหนดจำนวนหน่วยกิต (European Credit Transfer and Accumulation System: ECTS) อย่างชัดเจนในแต่ละระดับปริญญา โดยที่ 1 ECTS จะเท่ากับ 25-28 ชั่วโมง ซึ่งหมายรวมตั้งแต่การเรียนในชั้นเรียน การศึกษาด้วยตนเอง การทำงานที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำกิจกรรมกลุ่ม และการสอบ โดยทั่วไปแล้วหลักสูตรการฝึกหัดครุในมหาวิทยาลัยมักเป็นหลักสูตรในระดับปริญญาโท (Maisterin Tutkinto) แต่หากผู้สนใจที่จะเป็นครุหลังจากจบระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาอื่น ก็สามารถลงเรียนวิชาครุแยกต่างหากได้ซึ่งต้องสำเร็จการศึกษาภายในหนึ่งปี หลักสูตรการฝึกหัดครุแบ่งออกเป็น 2 หลักสูตรสำคัญๆ ดังนี้ (Sahlberg, 2011)

1. หลักสูตรครุปฐมวัย ต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านการศึกษา ซึ่ง

ต้องมีหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรเท่ากับ 180 หน่วยกิต

2. หลักสูตรครูประเพ gere ได้แก่ ครู ประเพ gere ศึกษา ครูมัธยมศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ และครูอาชีวศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทโดยมีหน่วยกิตรวมทั้งสิ้น 300 หน่วยกิต (แบ่งเป็นหน่วยกิตจากปริญญาตรี 180 หน่วยกิต และปริญญาโทอีก 120 หน่วยกิต) สำหรับ หลักสูตรครูอาชีวศึกษา ต้องสำเร็จการศึกษาใน วิชาหลักทางอาชีวศึกษาจากสถาบันการศึกษา ชั้นสูง หรือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ที่มีความ เป็นเลิศในขอบเขตเนื้อหาสาระทางด้าน อาชีวศึกษา

ศาสตราจารย์เนียมิ อาจารย์ประจำสาขา ครุศึกษา คณะพุทธกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เฮลซิงกิ ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ครุศึกษาว่า สำหรับการฝึกหัดครูทุกประเพ gere มี องค์ประกอบสำคัญที่จะต้องได้รับการศึกษา (Niemi, Toom & Arto, 2012) มีดังต่อไปนี้

1. สาขาวิชาที่เกี่ยวกับวิชาการ หมายความ ถึงวิชาต่างๆ ศาสตร์การสอน หรือ วิทยาการสอน ที่ถูกสอนในสถาบันการศึกษา ซึ่งอาจแบ่งเป็น วิชาหลักและวิชารอง ขึ้นอยู่กับผู้เรียนว่าจะมี จุดมุ่งหมายในการเป็นครูประเพ gere ใด เช่น ครูประจำชั้นต้องมีวิชาหลักทางด้านศาสตร์ การสอน และมีวิชารองทางด้านสาขาวิชาต่างๆ

2. การศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยรวมถึง ระเบียนวิธีการวิจัย องค์ประกอบข้อนี้หมาย ความถึง วิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาตรีและ ปริญญาโท

3. การศึกษาด้านวิธีวิทยาการสอน (Pedagogical studies) สำหรับการศึกษาด้านวิธี

วิทยาการสอนนี้เป็นข้อบังคับสำหรับนักศึกษา ฝึกหัดครูทุกคนที่จะໄປเป็นครูประเพ gere หรือ มัธยมศึกษาโดยต้องศึกษาให้ครบกำหนด หน่วยกิตขั้นต่ำคือ 60 หน่วยกิตซึ่งการศึกษาด้าน วิธีวิทยาการสอนนี้รวมถึงการฝึกสอนในโรงเรียน ฝึกหัดครูด้วย

4. การศึกษาด้านการติดต่อสื่อสาร ภาษา และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นกลุ่มวิชาที่ครู ฝึกหัดทุกคนต้องเรียน

5. การเตรียมความพร้อมด้านการจัด แผนการศึกษาของตนเอง องค์ประกอบข้อนี้จะ ช่วยให้แนวทางให้นักศึกษาฝึกหัดครูพัฒนา โปรแกรมของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง แผนการประกอบอาชีพในอนาคตเพื่อช่วยให้ นักศึกษาฝึกหัดครูบรรลุตามเป้าหมายที่ตนเอง กำหนดได้ไว้ได้

6. วิชาเลือก นักศึกษาฝึกหัดครูสามารถ เลือกเรียนวิชาต่างๆ ได้อย่างหลากหลายตาม ความสนใจหรือวิชาเลือกเหล่านั้นสามารถช่วย ทำให้ตนเองมีคุณสมบัติหรือมีประวัติการทำงาน ที่โดดเด่นขึ้น

สำหรับหลักสูตรการฝึกหัดครูที่สำคัญใน ประเทศไทยมี 2 หลักสูตร (Niemi & Jakku-Sihvonen, 2006, P. 38-39) ที่จะอธิบายในราย ละเอียดเพิ่มเติมดังตารางต่อไปนี้

จากหลักสูตรการฝึกหัดครูทั้งสองประเพ gere ดังที่กล่าวมาข้างต้น ศาสตราจารย์ เนียมิ ได้เสนอว่า ครุศึกษาในประเทศไทยมีเป้า หมายสำคัญ 3 ประการ (Niemi, Toom & Arto, 2012) คือ

1. ครูมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้อย่าง ลึกซึ้งในเรื่องของความก้าวหน้าของงานวิจัยต่างๆ

ภาควิชี โลหะฯเพ็ชร

ในวิชาที่ต้นเรองสอนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ครุต้องมีความคุ้นเคยกับการวิจัยทางด้านการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน งานวิจัยที่มีอยู่อย่างหลากหลายในสาขาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ในเนื้อหาสาระวิชาและความรู้ด้านศาสตร์การสอนในเนื้อหาวิชาจะให้ข้อมูลอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาวิธีการสอนและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันได้

2. ครุศึกษาในความหมายของตัวมันเอง ควรจะเป็นสิ่งที่ถูกนำมาศึกษาและนำมารวจัย งานวิจัยที่เกิดขึ้นจะต่อยอดความรู้ในเรื่องของความมีประสิทธิภาพและคุณภาพของครุศึกษาซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษา วิจัยที่ใช้เครื่องมือที่หลากหลายและอยู่ในบริบททางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน

3. จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดคือ การให้ครุทุกคนมีทัศนคติที่ดีในการใช้กระบวนการวิจัยในการทำงาน นั่นหมายความว่า ครุทุกคนเรียนรู้ที่จะเปิดใจยอมรับความคิดเห็นต่างๆ มีความสามารถในการรู้จักวิเคราะห์ต่อการทำงานของตน โดยสามารถสรุปความสำคัญต่างๆ จากการสอน การวิจัย และการทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานของการสังเกตและการมีประสบการณ์ การมีทัศนคติในการใช้กระบวนการวิจัยเหล่านั้นจะช่วยพัฒนาการสอนและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เป็นระบบ化เบี่ยง

การคัดเลือกเข้าสู่หลักสูตรครุศึกษา

การจะไปเป็นครุในประเทศไทยแลนด์มีอัตราการแข่งขันกันสูง ผู้ที่ได้รับคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อด้านครุศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรฝึกหัดครุประถมศึกษาหรือครุประจำชั้น (จำนวน 5 ปี; ปริญญาตรี 3 ปริญญาโท 2)

หลักสูตรที่ต้องเรียนเพื่อเป็นครุประถมศึกษา	ปริญญาตรี 180 ECTS	ปริญญาโท 120 ECTS	จำนวนหน่วยกิต รวมทั้งหมด
ศึกษาด้านวิธีการสอนของครุประจำชั้น (เป็นส่วนหนึ่งของวิชาหลักทางการศึกษา)	25 หน่วยกิต (รวมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ได้รับการนิเทศ)	35 หน่วยกิต (รวมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ได้รับการนิเทศอย่างน้อยที่สุด 15 หน่วยกิต)	55-65 หน่วยกิต
ศึกษาวิชาอื่นๆ ในวิชาหลักทางด้านการศึกษา	35 หน่วยกิต (รวมวิทยานิพนธ์ 6-10 หน่วยกิต)	45 หน่วยกิต (รวมวิทยานิพนธ์ 20-40 หน่วยกิต)	80 หน่วยกิต
ศึกษาเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ ที่จะใช้สอนในโรงเรียน	60 หน่วยกิต		60 หน่วยกิต
ศึกษาวิชาการด้านอื่นๆ ที่แตกต่างจากวิชาทั้งหมดดังกล่าว มาข้างต้นเพื่อเป็นวิชารอง	25 หน่วยกิต	0-35 หน่วยกิต	25-60 หน่วยกิต
ศึกษาวิชาด้านภาษาและการสื่อสารรวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือวิชาเลือกอื่นๆ	35 หน่วยกิต	5-40 หน่วยกิต	40-75 หน่วยกิต

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรฝึกหัดครุภัณฑ์ศึกษา (จำนวน 3+2 ปี; ปริญญาตรี 3 ปริญญาโท 2)

หลักสูตรที่ต้องเรียนเพื่อเป็นครุประถมศึกษา	บวบบุญญาตรี 180 ECTS	บวบบุญญาโท 120 ECTS	จำนวนหน่วยกิตรวมทั้งหมด
ศึกษาด้านวิธีการสอนของครูประจำวิชา (เป็นวิชารอง)	25-30 หน่วยกิต (รวมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ได้รับการนิเทศ)	30-35 หน่วยกิต (รวมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ได้รับการนิเทศอย่างน้อยที่สุด 15 หน่วยกิต)	60 หน่วยกิต
ศึกษาวิชาการด้านอื่นๆ ในสาขา วิชาที่ต่างออกใบ (เป็นวิชาหลัก)	60 หน่วยกิต (รวมวิทยานิพนธ์ 6-10 หน่วยกิต)	60-90 หน่วยกิต (รวมวิทยานิพนธ์ 20-40 หน่วยกิต)	120-150 หน่วยกิต
ศึกษาวิชาการด้านอื่นๆ ในสาขา วิชาที่ต่างออกใบ (เป็นวิชารอง 1-2 วิชา)	25-60 หน่วยกิต	0-30 หน่วยกิต	25-90 หน่วยกิต
ศึกษาวิชาด้านภาษาและการสื่อสารรวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือวิชาเลือกอื่นๆ	35-40 หน่วยกิต	0-30 หน่วยกิต	35-70 หน่วยกิต

สอบสูง มีบุคลิกภาพที่ดี มีทักษะระหว่างบุคคล เป็นเลิศ และมีพันธสัญญาในการทำงานว่าจะเป็นครูสอนในโรงเรียน ในแต่ละปี 1 ใน 10 ของผู้สมัครสอบจะได้รับการคัดเลือกเพื่อศึกษาด้านครุศึกษาและภาษาเป็นครูต่อไปในอนาคต จะมีผู้สมัครสอบเพื่อศึกษาด้านครุศึกษาในโปรแกรมการฝึกหัดครุทั้ง 5 ประเภทจำนวนทั้งสิ้นราوا 20,000 คน ด้วยเหตุนี้จะเห็นได้ว่าอัตราการแข่งขันนั้นมีสูง นั่นหมายความว่าจะมีผู้ได้รับการผ่านคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อในการเป็นครูในอนาคตจำนวนต่อปีประมาณ 2,000 คนเท่านั้น สำหรับขั้นตอนในการคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนครุศึกษา แบ่งออกเป็น 2 รอบ (Sahlberg, 2010) ดังนี้

รอบแรก เป็นการคัดเลือกผู้สมัครสอบโดยพิจารณาจากผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัย (Matriculation Examination) จากวุฒิบัตรสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย และจากข้อมูลบันทึกผลลัมพุทธิ์นักเรียนเป็นหลัก

รอบที่สอง แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ อีก 3 ขั้นตอนคือ

1. ผู้สมัครสอบต้องทำการสอบข้อเขียนเกี่ยวกับศาสตร์การสอนจากหนังสือที่ได้รับมอบหมาย

2. ผู้สมัครสอบต้องได้รับการทดสอบการถูกหลังเกตจากการทำกิจกรรมที่มีการจำลองเหตุการณ์ในโรงเรียนซึ่งต้องมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและทักษะทางด้านการสื่อสารเข้ามา มีส่วนเกี่ยวสำคัญในการพิจารณาผู้สมัครสอบ

3. ผู้สมัครที่ได้คะแนนสูงสุดจากการคัดเลือก 2 ขั้นตอนข้างต้นจะได้รับการสัมภาษณ์ และถูกตั้งคำถามเพื่อให้อธิบายว่าทำใจเจิงตัดสินใจที่จะเป็นครู และจากขั้นตอนทั้งหมดดังที่กล่าวมา ผู้สมัครสอบที่มีความสามารถสูงสุดที่ผ่านการคัดเลือกจะได้เข้าเรียนในโปรแกรมครุศึกษาภายใต้ความรับผิดชอบของรัฐบาลเป็นผู้ดูแลเรื่องค่าเล่าเรียนทั้งสิ้น

ภาควิชานิเทศฯเพ็ชร

จะเห็นได้ว่าการเป็นครูในประเทคโนโลยีนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ในแต่ละขั้นตอนแต่ละวิธีการต้องได้รับการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบและคัดสรรอย่างดี การคัดเลือกผู้สมัครสอบเพื่อศึกษาต่อในด้านครุศึกษานั้นมีความละเอียดถี่ถ้วน มีใช้เพียงแต่การดูคุณภาพสอบข้อเขียนเพียงเท่านั้น หากจำเป็นต้องดูถึงบุคลิกภาพและทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพครูจากการสัมภาษณ์และลังเกดของคณะกรรมการคัดเลือกด้วย และเมื่อเข้าสู่โปรแกรมการฝึกหัดครูแล้ว ในแต่ละขั้นตอนของการศึกษา ก็มีการวางแผนการจัดหลักสูตรอย่างดี ว่านักศึกษาฝึกหัดครูควรได้รับการเรียนรู้อะไรบ้าง ในด้านใดบ้างที่สำคัญและจำเป็นเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพครูต่อไปในอนาคต ด้วยวิธีการ เช่นนี้เองอาจจะเป็นเหตุผลสำคัญข้อหนึ่งที่ทำให้คนในสังคมพินาศแล้วก็ย่อง ให้เกียรติ และให้ความเคารพแก่ผู้เป็นครูมาก เพราะกว่าจะมาเป็นครูได้ต้องฝ่าฟันกับคู่ต่อสู้หลายหมื่นคนอีกทั้งผู้ผ่านการคัดเลือกยังมีผลการเรียนอยู่ในระดับต้นๆ

อีกด้วย

นอกจากนี้ประเด็นสำคัญอย่างยิ่งที่จะกล่าวเพิ่มเติมคือ เมื่อนักศึกษาได้เข้าสู่หลักสูตรการฝึกหัดครูแล้ว การเตรียมความพร้อมของหลักสูตร เอื้อให้นักศึกษาฝึกสอนได้เรียนรู้และเชื่อมโยงภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการเข้าสู่โรงเรียน ตั้งแต่ในชั้นปีต้นๆ สิ่งนี้จะส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกหัดครูได้เรียนรู้และซึมซับบรรยายกาศของโรงเรียนและนักเรียนอย่างแท้จริง เป็นการสร้างความคุ้นเคยให้กับนักศึกษาฝึกสอนตั้งแต่แรกๆ เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความตื่นเต้นและประหม่าเมื่อคราวที่จะต้องทำการฝึกสอนอย่างแท้จริง การได้เข้าไปสู่โรงเรียนเพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆ สภาพแวดล้อม บรรยายกาศ ครุผู้สอน และนักเรียน เป็นการเตรียมการเบื้องต้นให้นักศึกษาได้ฝึกฝนตนเองและพร้อมรับมือจากสิ่งต่างๆ จากการฝึกสอนในอนาคต การเตรียมความพร้อมของหลักสูตรตามที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสะท้อนออกมายังรูปแบบของการศึกษาภาคปฏิบัติ

ตารางที่ 3 การศึกษาในภาคปฏิบัติตามหลักสูตรครูประจำชั้น 5 ปี ของมหาวิทยาลัยเซลชิงกิ

ชั้นปี	การฝึกสอน	จำนวนหน่วยกิต	
		ปริญญาตรี	ปริญญาโท
5	การฝึกงานครูในวิชาเอก (Master Practicum)		8
4			
3	การฝึกงานครูในวิชารอง (Minor Practicum)		9
2	การฝึกงานครูเบื้องต้น (Orienting Practicum)	3	
1	การฝึกงานครูแบบซ่อนเร้น จากการลงภาค สนามในการเรียนภาคทฤษฎี (Hidden Practicum)	ไม่มีหน่วยกิต	

(การฝึกงานครูและการฝึกสอน) ในจำนวนหลักสูตร 5 ปี 20 หน่วยกิต (Sahlberg, 2011) ดังตารางที่ 3

จากตารางจะพบว่าในชั้นปีที่ 1 นักศึกษาจะได้รับการฝึกงานครูในลักษณะเคลื่อนแฝงจากการเรียนภาคทฤษฎีด้วยการลงภาคสนามเป็นสำคัญ เช่น วิธีวิทยาการสอน ความรู้เกี่ยวกับนักเรียน การศึกษาเบื้องต้นของจุดเริ่มต้นทางวัฒนธรรมของการสอน วิชาเหล่านี้ นักศึกษาจะได้ลงภาคสนามด้วยการไปสังเกตห้องเรียน โรงเรียน และการทำแบบฝึกหัดเป็นต้น สำหรับในชั้นปีที่ 2 และ 3 นักศึกษาจะได้ฝึกทักษะการสอนในวิชาต่างๆ ที่หลากหลาย แต่ถึงอย่างไร ก็ตามเพื่อเป็นการช่วยให้นักศึกษาง่ายต่อการฝึกฝน นักศึกษาจะต้องมุ่งเน้นในเรื่องของการจำกัดขอบเขตของวิชาในการสอนเลี้ยงก่อน จากนั้นจึงเริ่มเคลื่อนไปสู่องค์รวมของวิชา แนวทางการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการสอนตามลำดับ การมุ่งเน้นหรือการจำกัดขอบเขตของวิชาที่ตนเองสอนเป็นการช่วยให้นักศึกษาเข้าใจ ธรรมชาติที่เป็นลักษณะเฉพาะของรายวิชานั้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะการสอนของวิชานั้น ต่อไป ในช่วงชั้นการฝึกงานครูนี้ ความต้องการเฉพาะของผู้เรียนที่มีความหลากหลายมีความแตกต่างกัน ปัจจัยนี้จำเป็นต้องนำมาพิจารณา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความรู้ในด้านผู้เรียน ของนักศึกษาต่อไป สำหรับในช่วงชั้นสุดท้ายคือปีที่ 4-5 การฝึกประสบการณ์ทางด้านการสอน จะมีความเข้มข้นมากขึ้น ทฤษฎีของการสอนในห้องเรียนจะถูกนำมาปรับประยุกต์ใช้เกือบทั้งหมดในชั้นนี้ นักศึกษาจะได้เรียนรู้และเข้าใจความสำคัญของโรงเรียนในฐานะที่เป็นภาคส่วนหนึ่งของลังคมและของชุมชนในห้องถันนั้นเป็นอย่างไร เป้าหมายที่สำคัญของการฝึกสอนในช่วง

ชั้นสุดท้ายนี้คือ การให้นักศึกษาได้มีเครื่องมือในการวัดและประเมินทักษะการสอนของตน เงื่อนไขท้าทายในเชิงพัฒนาที่เกิดขึ้นจากความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน การเป็นครูที่มีความคิดในเชิงการสอนตลอดเวลาด้วยการวิเคราะห์และสะท้อนผลการปฏิบัติของตนเองในห้องเรียน และการเป็นสมาชิกคนหนึ่งในลังคอมการทำงาน การพัฒนาทักษะต่างๆ ของตนเองเพื่อเป็นครูนักวิจัย การมีความสามารถในการรับรู้ถึงคุณลักษณะของนักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม การรู้จักส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน และความสามารถของเขาระบุนความเข้าใจของหลักสูตรในการสอน ในช่วงชั้นนี้การฝึกสอนจะมีความสำคัญเป็นอันดับสองในช่วงเวลาของ การเข้าสู่หลักสูตรรวมไปถึงการเตรียมวิทยานิพนธ์ของตนเองด้วย

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าหลักสูตรครุศึกษาของประเทศฟินแลนด์ เอื้อให้นักศึกษาได้มีการสั่งสมประสบการณ์ที่ลະเล็กที่ลະน้อยตั้งแต่แรกเริ่มเข้าศึกษาในหลักสูตรจากทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในรูปแบบที่แตกต่างกัน การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาตั้งแต่แรกเริ่มจะช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้นักศึกษามีพัฒนาการการเรียนรู้ และนำประสบการณ์มาปรับประยุกต์ใช้ได้ในการสอนจริง สิ่งเหล่านี้เป็นการเพิ่มพูนประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเมื่อเพียงแต่ ด้วยนักศึกษาฝึกหัดครูเองเอง แต่หมายรวมถึงครู นักเรียน และโรงเรียนอีกด้วย

โรงเรียนที่เป็นเลิศและครูมืออาชีพ

ระบบการผลิตครูในประเทศฟินแลนด์จะให้ความสำคัญกับตัวเนื้อหาวิชาที่ครูผู้สอนออกนำไปนั้นต้องทำการสอนตามวิชาที่ตนเองต้องการ

ภาควิชี โลหะฯเพ็ชร

นั่นคือครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่จะต้องทำการเลือกวิชาหลักและวิชารองที่ตนสนใจเพื่อสอนในโรงเรียน ดังนั้นตามหลักสูตรครุศึกษา นักศึกษาจะได้เรียนกับศาสตราจารย์และอาจารย์ผู้มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาอกนั้นๆ ภายใต้การเรียนในคณะที่เป็นวิชาหลักๆ ในมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะได้เรียนรู้ทางวิชาการจากวิชาหลักและวิชารองที่ตนเองเลือกอย่างลึกซึ้งและเข้มข้น เพราะศาสตราจารย์และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยล้วนมีประสบการณ์และมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับ โดยที่คณะครุศาสตร์จะทำหน้าที่ในการสอนวิชาการอื่นๆ ที่นอกเหนือจากเนื้อหาวิชาหลัก วิชารองที่ตนเองได้เลือกเพื่อความจำเป็นต่อวิชาชีพครู เช่น วิธีวิทยาการสอน ทฤษฎีการเรียนการสอนต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยยังมีความร่วมมือกันกับนักการศึกษาเพื่อให้นักศึกษารู้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จเป็นครูที่มีคุณภาพในอนาคต เพื่อทำให้ขอนี้มีความชัดแจ้งยิ่งขึ้น จะอยู่ตัวอย่างดังกล่าว นักศึกษาคนหนึ่งอย่างเป็นครูสอนในระดับมัธยมต้น เธออย่างสอนวิชาฟิลิกส์และชีววิทยา เธอจึงได้เรียนตัวเนื้อหาวิชาหลักๆ คือ ฟิลิกส์และชีววิทยาจากศาสตราจารย์หรืออาจารย์ที่อยู่คณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาฟิลิกส์และชีววิทยาโดยตรง เพื่อให้ได้ความรู้ทางวิชาการที่มีความเข้มข้น และแข็งแกร่ง นอกจากนี้จากนั้นเป็นวิชาอื่นๆ ที่จำเป็นจะต้องเรียนตามหลักสูตรเพื่อการเป็นครูในอนาคต ก็จะเรียนที่คณะครุศาสตร์เป็นหลัก

นอกจากนี้ประเทศฟินแลนด์เน้นการวิจัยในการพัฒนาทางด้านการศึกษาเป็นหลักเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเพื่อพัฒนาตนเองให้มี

คุณลักษณะของความเป็นครูมืออาชีพ ทำให้การศึกษาของประเทศฟินแลนด์มีความก้าวหน้าและพัฒนาขึ้นไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ การวิจัยเป็นด้านนึงซึ่งดัดว่าอะไรบ้างที่การศึกษาต้องทำการพัฒนาแก้ไข หรือปรับปรุงให้ดีขึ้นตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป จากหลักสูตรครุศึกษาจะเห็นได้ว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและโท นักศึกษาจะต้องมีวิทยานิพนธ์จำนวนหนึ่งเล่มในแต่ละระดับ สิ่งนี้เป็นตัวสะท้อนให้เห็นว่าอาชีพครูของประเทศฟินแลนด์ไม่ใช่เป็นอาชีพที่จะหยุดนิ่งอยู่กับที่โดยไม่มีการพัฒนาในวิชาชีพแต่ในทางกลับกัน ครูจะต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอๆ หรือแม้แต่กระทิ้งเมื่อเป็นครูตามที่ต้องการแล้ว ครูจำเป็นต้องทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาทั้งตนเอง สังคมและความเป็นมืออาชีพในการทำงาน การวิจัยนอกจากจะช่วยทำให้ครูมีความคิดอย่างเป็นระบบ รู้จักการวางแผนแล้ว ครูยังต้องรู้จักประสานงานทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานคนอื่นๆ จากหลากหลายสาขาวิชาในสถานที่เดียวกันหรืออาจหมายรวมถึงผู้ร่วมงานจากประเทศอื่นๆ ด้วยเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประโยชน์ ระหว่างกัน ทำให้ได้แนวคิดใหม่ๆ ในการวิจัยเพื่อต่อยอดและพัฒนาลิ่งที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

การวิจัยจะช่วยให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกคนได้เห็นสภาพการและสถานการณ์ทางการศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ว่าอะไรคือปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และจะมีแนวทางอย่างไรในการแก้ไข ปรับปรุงลิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น หรือคงลิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้น ด้วยเหตุนี้ลิ่งหนึ่งที่ทำให้ครูฟินแลนด์มีความเป็นมืออาชีพ (Professional) ก็คือการใช้การวิจัยเป็นฐาน ผลกระทบจากการวิจัยเป็นพื้นฐานแรกของการเป็นมือ

อาชีพสำหรับครูที่จะสอนและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สังคมความรู้ที่มีความซับซ้อน ดังนั้นในประเทศฟินแลนด์จะไม่มีครูที่มีประสิทธิภาพหากแต่ไม่เพียงครูที่มีความเป็นมืออาชีพภายใต้ระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น ดังคำกล่าวที่ว่า “ความมีประสิทธิภาพของครูขึ้นอยู่กับความสามารถของครูเป็นสำคัญ ที่จะปฏิบัติตามให้มีความเป็นมืออาชีพและความสามารถของตนนั้นจะนำมาใช้ในการส่งเสริมระบบการศึกษาได้อย่างไร” (Krzywacki, Lavonen & Juuti, 2014)

บทสรุป

ประเทศฟินแลนด์ให้ความสำคัญในเรื่อง การให้การศึกษาแก่ประชาชนเป็นหลัก และการจะให้ผลผลิตของระบบการศึกษานั้นออกมายอดเยี่ยม ตัวแปรสำคัญนั้นก็คือ ครู ด้วยเหตุนี้ความสำคัญของการให้การศึกษาแก่ประชาชน และการสร้างครูที่มีความเป็นมืออาชีพจึงเป็นไปในทิศทางที่ สอดคล้องกัน กล่าวคือ การมุ่งเน้นพัฒนาทั้งด้านการเรียนและด้านครู เพื่อให้ทั้งระบบของการศึกษาออกแบบอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าวส่งต่อไปยัง การพัฒนาในภาคส่วนต่างๆ ของสังคมในองค์รวมต่อไป เพราะการขับเคลื่อนภาคส่วนต่างๆ ในสังคมจำเป็นต้องได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทำงาน และถ้าหากต้นทุนทางด้านการศึกษาของคนเหล่านั้นมีพวัตอมสมบูรณ์ดังต่อไปนี้

คุณภาพและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

ระบบการฝึกหัดครูที่เข้มข้นและมีประสิทธิภาพ ด้วยระบบการคัดเลือกสำหรับผู้ที่จะมาเป็นครูของประเทศฟินแลนด์ในระบบของการผลิตครูดังที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าในทุกขั้นตอนของการจะผลิตครูคนหนึ่งในสังคมฟินแลนด์นั้น มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผนและใส่ใจในทุกขั้นตอนของการผลิต ซึ่งบุคลากรต่างๆ ที่มีส่วนในระบบการผลิตและฝึกหัดดังกล่าว นอกจากนี้ การมุ่งเน้นของประเทศฟินแลนด์ในประเด็นของการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานของการวิจัยเป็นสำคัญ คือ ใช้หลักการวิจัยควบคู่ไปกับการพัฒนา ดังจะเห็นได้จากความพยายามที่มุ่งเน้นให้ครู เป็นครูที่มีการวิจัยเป็นฐาน ด้วยความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางด้านการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ ที่มีการพัฒนามาจาก การวิจัยต่างๆ ในหลากหลายสาขาวิชาทางด้านการศึกษา ซึ่งผลจากการวิจัยในแต่ละเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นดัชนีสังท้อนให้เห็นถึงสภาพปัจจุบันซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ ดังนั้นผลจากการทำการวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะช่วยนำมาพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในเรื่องที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี และตรงจุดกับปัญหา เนื่องจาก การศึกษามักมีการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสังคมที่เปลี่ยนไป การทำวิจัยจึงสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องไปกับความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี การพัฒนาใดๆ ที่อยู่บนพื้นฐานของการวิจัยเป็นสำคัญจะมีแนวโน้มไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ภาวีณี ไสหะยะเพ็ชร

รายการอ้างอิง

- Niemi, H., & Jakku-Sihvonen. (Eds.) (2006). *Research-based teacher education in Finland-Reflections by Finnish educators*. Turku: Painosalama Oy.
- Krzywacki, H., Lavonen, J. M. J. & Juuti, K. (2014). *Teacher effectiveness: Capacity building in a complex learning era*. Tan, O-S. & Liu, W-C. (eds.). Singapore: Centage learning.
- Niemi, H., Toom, A., & Kallioniemi, A. (Eds.), (2012). *Miracle of education: The principles and practices of teaching and learning in Finnish schools*. Rotterdam: Sense Publishers.
- Malinen, Olli-Pekka ,Väisänen, P., & Savolainen, H. (2012) Teacher education in Finland: A review of a national effort for preparing teachers for the future, *The Curriculum Journal*, 23(4), 567-584.
- Sahlberg, P. (2010, September). *The secret to Finland's success: Educating teachers*. Stanford Center for Opportunity Policy in Education (Research Brief). Retrieved from <http://edpolicy.stanford.edu/sites/default/files/publications/secretfinland%E2%80%99s-success-educating-teachers.pdf>
- Sahlberg, P. (2011). *Finnish Lessons: What can the world learn from educational change in Finland*. New York: Teachers College Press.

ผู้เขียน

อาจารย์ ดร.ภาวีณี ไสหะยะเพ็ชร สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: pavineenui@gmail.com